

การประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามทัศนะของผู้อำนวยการโรงเรียนและครู
วิชาการในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขบุรี เขต 1

EVALUATION OF SCHOOL CURRICULUM ADMINISTRATION AS
PERCEIVED BY AKMINISTRATORS AND ACADEMIC TEACHERS IN THE
SCHOOL UNDER BURIRAM EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

ผู้วิจัย : ปิยะ ศิลากุล

อาจารย์ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของ
ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขบุรี เขต 1
กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 140 คน และครูวิชาการ จำนวน 140 คน
ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน
(Krejcie & Morgan) แล้วทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ตามระดับการจัด
การศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม มี 3 ลักษณะ คือ แบบ
ตรวจสอบรายการ (Check List) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ และแบบ
ปลายเปิด (Open Form) แบบสอบถามมีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง 2.132 – 9.025 และค่าความเชื่อมั่น
.9748 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน การทดสอบ
สมมติฐานใช้ค่า t-test Independent กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการวิจัยพบว่า

1. การประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามทัศนะของผู้อำนวยการโรงเรียน
และครูวิชาการ โดยรวมมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมี
ผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดีเช่นเดียวกัน

2. การเปรียบเทียบการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของ
ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการพบว่า โดยรวมมีผลการดำเนินงานแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีผลการดำเนินงานแตกต่างกันเช่นเดียวกัน โดยผู้อำนวยการโรงเรียนมี
ค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นสูงกว่าครูวิชาการ

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของ
ผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ พบว่า ควรมีการเพิ่มงบประมาณในการจัดทำหลักสูตร

สถานศึกษาให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ควรมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรของปีการศึกษาที่ผ่านมา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนต้องบริการและให้ข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ชุมชนในด้านต่าง ๆ และโรงเรียนควรสร้างหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นเอง เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

ความสำคัญ : การประเมิน, หลักสูตรสถานศึกษา

ABSTRACT

The purpose of this research was to evaluate school curriculum administration as perceives by administrator and academic teachers in the schools under Buriram Educational Service Area Office 1. The samples were 140 administrators and 140 academic teachers teachers, selected by the use of Krejcie & Morgan Method and also Stratified Random Sampling respectively. The research instrument was a set of questionnaires consisting of 3 parts: Check List, Rating Scale and Open Form. Its discriminating power was 2.132 – 9.025, and its reliability was .9748. The statistic techniques used to analyze the collected data were frequency, percentage, mean, standard deviation, and t-test. The statistical significant difference was .05. The results were as follows :

1. The evaluation of school curriculum administration as perceived by administrators and academic teachers both as a whole and as each aspect were at high level.
2. The evaluation of school curriculum administration as perceived by administrators and academic teachers was significantly different both as a whole and as each aspect. Those perceived by the administrators were higher than the ones perceived by the academic teachers.
3. Some suggestions about the evaluation of school curriculum administration as perceived by administrator and academic teachers were providing more budget for curriculum development, evaluating previous curriculum used in the schools, the administrators should leaders in leaders in curriculum development, providing services and information for communities to construct understanding in every issue, and having their own curriculum to meet communities' and schools' requirement.

Keyword : evaluate, school curriculum

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้บุคคลได้พัฒนาศักยภาพของตนเองในด้านต่าง ๆ ตลอดช่วงชีวิต เริ่มตั้งแต่การวางรากฐานการพัฒนาชีวิตตั้งแต่แรกเกิดจนถึงการพัฒนาศักยภาพในด้านต่าง ๆ ที่ดำรงชีวิตและประกอบอาชีพได้อย่างมีความสุข นอกจากนั้นการศึกษายังเป็นเครื่องมือในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในสังคมได้ การจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญในการให้ทุกส่วนทุกฝ่ายในสังคมมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาและกระจายอำนาจการศึกษาลงไปยังท้องถิ่นโดยตรง โดยเฉพาะสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้จัดการเรียนการสอน ดังนั้นเพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษา คือ ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนดและสอดคล้องกับความต้องการชุมชนและสังคม จำเป็นต้องมีระบบการกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงานผลการศึกษาที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้ทุกกลุ่มทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเห็นความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนการวางแผนและดำเนินงานการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพอย่างแท้จริง (กระทรวงศึกษาธิการ.2554: 34)

สืบเนื่องจากคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก. 1166/2544 ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 กำหนดว่าปีในการศึกษา 2546 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ในปีการศึกษา 2547 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5 และปีการศึกษา 2548 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทุกชั้นเรียน จากข้อกำหนดในคำสั่งดังกล่าว สถานศึกษาได้ดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 7 ภารกิจ เมื่อสิ้นปีการศึกษา 2548 สถานศึกษาได้ปรับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในทุกชั้น (สมนึก ธาตุทอง. 2548: 276)

เนื่องจากหลักสูตรสถานศึกษาได้ใช้มาหลายปีแล้ว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาดังกล่าว เพื่อให้ทราบถึงส่วนบกพร่อง ควรแก่การปรับปรุงและผลสำเร็จที่ได้รับ และเพื่อให้การใช้หลักสูตรสถานศึกษามีประสิทธิภาพและสามารถพัฒนาผู้เรียนได้ จึงมีการติดตามและประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยได้นำแนวคิดการประเมินโครงการของสตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam) เรียกชื่อว่า CIPP Model ซึ่งเป็นแนวคิดที่นิยมใช้กันมากที่สุด มาใช้เป็นกรอบในการศึกษาทัศนะของผู้เกี่ยวกับการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาในครั้งนี้ ผลการดำเนินงานจะได้ข้อมูลที่ถูกต้องและเชื่อถือได้ เพื่อนำมาปรับปรุงหลักสูตรในประเด็นที่สำคัญต่าง ๆ

อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษา ทั้งนี้โดยให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติการกิจ ในการพัฒนาและ
เพิ่มพูนทักษะให้กับนักเรียน ให้มีความรู้ ความสามารถและทักษะตามที่กำหนดในหลักสูตร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามที่คณะของผู้อำนวยการ โรงเรียนและครู
วิชาการ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1 ในประเด็นต่อไปนี้

- 1.บริบทการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
- 2.ปัจจัยในการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
- 3.กระบวนการการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา
- 4.ผลผลิตการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการ โรงเรียนและครู
วิชาการ อย่างละ 1 คน จากโรงเรียนจำนวน 219 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มุริรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2549 รวมประชากร 438 คน

กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ได้จากการสุ่มประชากร คือ ผู้อำนวยการ
โรงเรียนหรือผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ โรงเรียนและครูวิชาการ ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1 ปีการศึกษา 2549 โดยกำหนดขนาดของกลุ่ม
ตัวอย่างตามตารางของเครจซีและมอร์แกน (ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. 2542: 149) ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างผู้อำนวยการโรงเรียน จำแนกตามอำเภอและโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับช่วงชั้นที่ 1 ถึง ช่วงชั้นที่ 4

ที่	อำเภอ / กิ่งอำเภอ	ประชากรผู้อำนวยการโรงเรียนจำแนกตามการจัดระดับการศึกษา (คน)				กลุ่มตัวอย่างผู้อำนวยการโรงเรียนจำแนกตามระดับการศึกษา (คน)			
		ช่วงชั้นที่ 1-2	ช่วงชั้นที่ 1-3	ช่วงชั้นที่ 3-4	รวม (คน)	ช่วงชั้นที่ 1-2	ช่วงชั้นที่ 1-3	ช่วงชั้นที่ 3-4	รวม (คน)
		ช่วงชั้นที่ 1-2	ช่วงชั้นที่ 1-3	ช่วงชั้นที่ 3-4	รวม (คน)	ช่วงชั้นที่ 1-2	ช่วงชั้นที่ 1-3	ช่วงชั้นที่ 3-4	รวม (คน)
1.	เมืองบุรีรัมย์	69	26	9	104	44	16	6	66
2.	ลำปลายมาศ	54	20	6	80	34	13	4	51
3.	ชำนิ	11	6	1	18	7	4	1	12
4.	บ้านด่าน	9	7	1	17	6	4	1	11
	รวม	143	59	17	219	91	37	12	140

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างครูวิชาการ จำแนกตามอำเภอและโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนในระดับช่วงชั้นที่ 1 และ 4

ที่	อำเภอ / กิ่งอำเภอ	ประชากรครูวิชาการจำแนกตามการจัดระดับการศึกษา (คน)				กลุ่มตัวอย่างครูวิชาการจำแนกตามระดับการศึกษา (คน)			
		ช่วงชั้นที่ 1-2	ช่วงชั้นที่ 1-3	ช่วงชั้นที่ 3-4	รวม (คน)	ช่วงชั้นที่ 1-2	ช่วงชั้นที่ 1-3	ช่วงชั้นที่ 3-4	รวม (คน)
		ช่วงชั้นที่ 1-2	ช่วงชั้นที่ 1-3	ช่วงชั้นที่ 3-4	รวม (คน)	ช่วงชั้นที่ 1-2	ช่วงชั้นที่ 1-3	ช่วงชั้นที่ 3-4	รวม (คน)
1.	เมืองบุรีรัมย์	69	26	9	104	44	16	6	66
2.	ลำปลายมาศ	54	20	6	80	34	13	4	51
3.	ชำนิ	11	6	1	18	7	4	1	12
4.	บ้านด่าน	9	7	1	17	6	4	1	11
	รวม	143	59	17	219	91	37	12	140

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับรายละเอียดของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นข้อคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการที่มีต่อการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ในด้านบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลผลิต ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งระดับการประเมินเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด รวมทั้งสิ้น 50 ข้อ โดยหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ (Discrimination) ผลปรากฏว่าแบบสอบถามจำนวน 50 ข้อ ผ่านเกณฑ์ทั้ง 50 ข้อ โดยมีค่า t อยู่ระหว่าง 2.132 – 9.025 หลังจากนั้นนำแบบทดสอบที่ผ่านเกณฑ์ไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) ผลปรากฏว่า ได้ค่าความเชื่อมั่น .9748

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้ให้ข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นเพิ่มเติม ที่มีต่อการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการขอความร่วมมือไปยังกลุ่มตัวอย่าง นำแบบสอบถามแจกจ่ายให้สถานศึกษาตามเป้าหมาย โดยให้แบบสอบถามไปทั้งสิ้น 280 ฉบับ และกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน แบบสอบถามที่ตอบกลับมามาสมบูรณ์ จำนวน 280 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้นำข้อมูลที่เก็บได้ไปวิเคราะห์ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปและใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage)

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนคติของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แปลความหมายการปฏิบัติและการจัดอันดับความคิดเห็น

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบทัศนคติของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ ที่มีต่อการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ด้วยค่า t -test Independent Samples กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญที่ระดับ .05

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

ผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์การประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1 สรุปได้ว่า

1.1 ความคิดเห็นของผู้อำนวยการโรงเรียนที่มีต่อการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1 โดยรวมมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีผลการดำเนินงานอยู่ระดับในระดับดีเช่นเดียวกัน โดยด้านบริบทมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

1.2 ความคิดเห็นของครูที่มีต่อการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1 การประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1 โดยรวมมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับพอใช้เช่นเดียวกัน ยกเว้นด้านที่ 1 ด้านบริบท อยู่ในระดับดี โดยด้านบริบทมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1 พบว่า โดยรวมมีผลการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านมีผลการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เช่นเดียวกัน โดยผู้อำนวยการโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นสูงกว่าครู

2.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1 ด้านที่ 1 ด้านบริบท เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีผลการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นข้อ 4 (มีบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจเรื่องการสร้างหลักสูตรครบทุกกลุ่มสาระ) ข้อ 7 (ยึดถือหลักการ จุดหมายและมาตรฐานของหลักสูตรเป็นแนวทางอย่างชัดเจน) และข้อ 10 (มีเอกสารประกอบหลักสูตรครบทุกกลุ่มสาระ) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุริรัมย์ เขต 1 ด้านปัจจัยนำเข้า เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีผลการดำเนินงานแตกต่างกันอย่าง

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นข้อ 14 (ครูสร้างใบความรู้ ใบงานขึ้นเอง) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้อำนวยการ โรงเรียนและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านกระบวนการ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีผลการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ยกเว้นข้อ 26 (จัดการเรียนการสอนแยกตามกลุ่มสาระ) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้อำนวยการ โรงเรียนและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 ด้านผลผลิต เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ส่วนใหญ่มีผลการดำเนินงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ข้อเสนอแนะอื่น ๆ เกี่ยวกับการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้อำนวยการ โรงเรียนและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 พบว่า ควรมีการเพิ่มงบประมาณในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มากกว่าที่เป็นอยู่ ควรมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรของปีการศึกษาที่ผ่านมา ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตร โรงเรียนต้องบริการและให้ข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ชุมชนในด้านต่าง ๆ โรงเรียนควรสร้างหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นเอง เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชนตามลำดับ

อภิปรายผลการวิจัย

จากข้อค้นพบผู้วิจัยพบว่าความคิดเห็นของผู้อำนวยการ โรงเรียนที่มีต่อการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับดีเช่นเดียวกัน โดยด้านบริบทมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและความคิดเห็นของครูวิชาการที่มีต่อการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับพอใช้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับพอใช้เช่นเดียวกัน ยกเว้นด้านบริบทอยู่ในระดับดี โดยด้านบริบทมีค่าเฉลี่ยสูงสุด จะเห็นได้ว่าความคิดเห็นของผู้อำนวยการ โรงเรียนและครูวิชาการสอดคล้องกัน ทั้งนี้คงเป็นเพราะผู้อำนวยการ โรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการบริหารหลักสูตรและครูวิชาการเป็นผู้ร่วมงานและทำงานในเชิงปฏิบัติ เพื่อให้การบริหารจัดการหลักสูตรประสบผลสำเร็จซึ่งสอดคล้องกับแนวทางการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ (2545 : 34) ที่ว่าในการจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญในการให้ทุกส่วนทุกฝ่ายในสังคม มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษาและกระจายอำนาจการศึกษาลงไปยังท้องถิ่นโดยตรง โดยเฉพาะสถานศึกษาซึ่งเป็นผู้จัดการเรียนการสอน ดังนั้นเพื่อให้ผลผลิตทางการศึกษาคือผู้เรียนมีคุณภาพตาม

มาตรฐานที่กำหนด และสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและสังคมจำเป็นต้องมีระบบการกำกับติดตาม ประเมินและรายงานผลการศึกษามีประสิทธิภาพ เพื่อให้ทุกกลุ่มทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เห็นความก้าวหน้า ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนให้ความร่วมมือช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนการวางแผนและดำเนินงานจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ

สืบเนื่องจากในปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายในการให้ความสำคัญกับการนำหลักสูตรสถานศึกษามาใช้ให้เกิดประสิทธิผล และประสิทธิภาพสูงสุด เพื่อเป็นไปตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ตามคำสั่งกระทรวงศึกษา ที่ วก. 1166/2544 ลงวันที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2544 กำหนดว่าปีการศึกษา 2546 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 4 ปีการศึกษา 2547 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และ 2 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ปีการศึกษา 2548 ให้ใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ทุกชั้นเรียน จากข้อกำหนดในคำสั่งดังกล่าวสถานศึกษาได้ดำเนินการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาทั้ง 7 ภารกิจ ต่อเมื่อสิ้นปีการศึกษา 2548 สถานศึกษาจะได้รับปรุงพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้ 8 กลุ่มและกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนในทุกชั้น (สมนึก ธาตุทอง.2548: 276)

แม้ว่าความคิดเห็นของผู้อำนวยการ โรงเรียนและครูวิชาการมีความสอดคล้องกัน แต่เมื่อพิจารณาระดับความคิดเห็นรายด้านพบว่าผู้อำนวยการ โรงเรียนมีความเห็นต่อการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาโดยรวมมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับดีเช่นเดียวกัน โดยด้านบริบทมีค่าเฉลี่ยสูงสุดและความคิดเห็นของครูวิชาการที่มีต่อการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมมีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับพอใช้เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ทุกด้านอยู่ในระดับพอใช้เช่นเดียวกัน ยกเว้นด้านบริบทอยู่ในระดับดี โดยด้านบริบทมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้อำนวยการ โรงเรียนเป็นผู้มีบทบาทหน้าที่โดยตรงในการบริหารสถานศึกษา จึงอาจให้ระดับคุณภาพของการประเมินอยู่ในระดับดี คือสูงกว่าที่ครูวิชาการประเมิน ซึ่งให้ระดับการประเมินอยู่ในระดับพอใช้ ครูวิชาการซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานอาจมีบทบาทในการปฏิบัติงานบางส่วน หรือมองภาพการบริหารหลักสูตรไม่ครอบคลุมทุกส่วนเท่ากับผู้บริหารที่ต้องรับรู้ เข้าใจและเกี่ยวข้องทุกรายการ

2. การวิเคราะห์เปรียบเทียบการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้อำนวยการ โรงเรียนและครูวิชาการ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุขมนตรี เขต 1 พบว่าโดยรวมมีผลการดำเนินงานแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านมีผลการดำเนินงานแตกต่างกันเช่นเดียวกัน โดยผู้อำนวยการโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นสูงกว่า

ครู ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยทั้งนี้ก็เป็นเพราะว่า ผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นผู้บริหาร กำกับดูแลการทำงานของสถานศึกษาทั้ง 4 กลุ่ม ได้แก่กลุ่มบริหารวิชาการ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มบริหารงบประมาณและกลุ่มบริหารทั่วไป สำหรับครูเป็นผู้ปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายเฉพาะงานที่ตนเองได้รับผิดชอบ โดยข้อสังเกตดังกล่าวสอดคล้องกับแนวทางในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาของ สมนึก ธาตุทอง (2548 : 267-277) ที่ว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษาทุกฝ่ายต้องปฏิบัติตามบทบาทของตนให้ดีที่สุด ซึ่งได้แก่

ผู้บริหารสถานศึกษา สถานศึกษาที่จัดการศึกษาประสบผลสำเร็จได้ดีมีคุณภาพ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะมีผู้บริหารที่ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาของการศึกษาและเข้าใจบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารอย่างถ่องแท้ และนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังต่อเนื่อง ผู้บริหารสถานศึกษาจึงนับเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งในหารจัดการศึกษา

ครู เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จด้วยดี เพราะการจัดการศึกษาที่ยึดหลักผู้เรียนเป็นความสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 นั้น กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามเต็มตามศักยภาพ

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นจึงส่งผลให้การเปรียบเทียบการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 แตกต่างกัน

3. ผลการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมอื่น ๆ เกี่ยวกับการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะไว้หลายประการ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 5 ลำดับ ดังนี้

- 3.1 ควรมีการเพิ่มงบประมาณในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มากกว่าที่เป็นอยู่
- 3.2 ควรมีการประเมินผลการใช้หลักสูตรของปีการศึกษาที่ผ่านมา
- 3.3 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตร
- 3.4 โรงเรียนต้องบริการและให้ข้อมูลเพื่อสร้างความเข้าใจในแก่ชุมชนในด้านต่าง ๆ
- 3.5 โรงเรียนควรสร้างหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นเอง เพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียนและชุมชน

สรุปผลการวิจัย

1. จากผลการวิจัยการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามทัศนะของผู้อำนวยการโรงเรียนและครูวิชาการ ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 พบว่า โดยรวมและรายด้านทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านบริบท ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการและด้านผลผลิต มีผลการดำเนินงานอยู่ในระดับดี โดยผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการนำไปใช้แยกรายด้านดังนี้

1.1 ด้านบริบท ข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากผลการดำเนินงานอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งมีค่าน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับข้ออื่น ๆ ได้แก่ ชุมชนมีส่วนร่วมพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องที่ผู้อำนวยการ โรงเรียนและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจะต้องหาแนวทางดำเนินการและประชาสัมพันธ์ให้ชุมชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษามีคุณภาพต่อไป

1.2 ด้านปัจจัยนำเข้า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากผลการดำเนินงานอยู่ในระดับพอใช้ซึ่งมีค่าน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับข้ออื่น ๆ ได้แก่ จัดหางบประมาณในการสร้างหลักสูตรมีคณะกรรมการกำหนดหนังสือเรียน แบบฝึกหัดของกลุ่มสาระต่าง ๆ จัดซื้อจัดหาสื่อการเรียนรู้ครบทุกกลุ่มสาระ และมีแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ซึ่งในเรื่องดังกล่าวนี้ โรงเรียนจะต้องนำวิเคราะห์ข้อมูลและวางแผนงานโครงการเพื่อพัฒนางานให้บรรลุตามเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน

1.3 ด้านกระบวนการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากผลการดำเนินงานอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งมีค่าน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับข้ออื่น ๆ ได้แก่ ครูทุกคนทำวิจัยในชั้นเรียนตามกลุ่มสาระ จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ นักเรียนศึกษา ค้นคว้าจากสื่อต่าง ๆ ใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ในกระบวนการเรียนการสอน นักเรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และประเมินผล มีการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรและมีการนำผลการนิเทศ ติดตามมาปรับปรุงแก้ไขพัฒนาหลักสูตร ซึ่งในเรื่องดังกล่าวนี้ โรงเรียนจะต้องนำวิเคราะห์ข้อมูล และวางแผนงาน โครงการเพื่อพัฒนางานให้บรรลุตามเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการของโรงเรียน

1.4 ด้านผลผลิต ข้อที่มีค่าเฉลี่ยจากผลการดำเนินงานอยู่ในระดับพอใช้ ซึ่งมีค่าน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับข้ออื่น ๆ ได้แก่ นักเรียนใฝ่รู้ ใฝ่เรียน รักการอ่านและรักค้นคว้า นักเรียนมีทักษะการคิด มีความคิดสร้างสรรค์ รู้จักคิดวิเคราะห์ หาเหตุผลและนักเรียนมีทักษะในการสื่อสาร และใช้เทคโนโลยี ซึ่งในเรื่องดังกล่าวนี้ โรงเรียนจะต้องนำวิเคราะห์ข้อมูล และวางแผนงานโครงการเพื่อพัฒนางานให้บรรลุตามเป้าหมายและให้นักเรียนมีคุณภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

2. จากผลการวิจัยพบว่าด้านกระบวนการมีค่าเฉลี่ยจากผลการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับด้านอื่น ๆ ดังนั้นผู้อำนวยการ โรงเรียนซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญยิ่งในการที่จะต้องส่งเสริมสนับสนุนให้ครูและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหลักสูตรสถานศึกษา

3. จากผลการวิจัยพบว่าผู้อำนวยการ โรงเรียนและครูวิชาการ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการประเมินการบริหารหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมมีผลการดำเนินงานแตกต่างกัน โดยผู้อำนวยการ โรงเรียนมีค่าเฉลี่ยของระดับความคิดเห็นสูงกว่าครู ดังนั้นผู้อำนวยการ โรงเรียนควรเร่งสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาให้กับครู โดยการให้ความรู้ นิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2546). รายงานการติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ : กองวิจัยการศึกษากกรมวิชาการกระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2534). คู่มือประเมินการใช้หลักสูตรด้วยตนเองของโรงเรียน. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2545). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544. กรุงเทพฯ : ครูสภาลาดพร้าว.
- ทศนา แจมมณี. (2540). ทฤษฎีหลักสูตร : การออกแบบและพัฒนา. พัฒนาศึกษา. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ชมรมเด็ก.
- ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์. (2542). ระเบียบวิธีวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 2. บุรีรัมย์ : โปรแกรมวิชาทดสอบและวิจัยทางการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏบุรีรัมย์.
- สมนึก ชาติทอง. (2548). เทคนิคการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา. นครปฐม : เพชรเกษมการพิมพ์.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์. (2540). การประเมินโครงการ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุจิตรา บำรุงกาญจน์. (2544). การประเมินหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง พุทธศักราช 2540 สาขาวิชาช่างยนต์ โรงเรียนเทคโนโลยีหมู่บ้านครู ภาคเหนือ. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (อาชีวศึกษา) เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุดสาย ศรีศักดิ์. (2542). การประเมินหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ สำหรับเด็กด้อยโอกาสในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (หลักสูตรและการสอน) เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.